

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-रफ्तार या योजनेतर्गत अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा सन २०१९-२० मधील अखर्चित रु.२३.३३ कोटी निधी पुनर्जिवित करून चालू वर्षी विनियोगात आणण्याकरिता वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राकृवि ०३१९/प्र.क्र.९०/१४-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ११ सप्टेंबर, २०२०

संदर्भ :

- कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.०४१८/प्र.क्र.१५५/१४-अ, दि. २७/०४/२०१७
- वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१९/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दि.०१.०४.२०१९
- कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. ७-१/२०१९- आरकेव्हीवाय, दि. २२/०२/२०१९
- कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०१९ आरकेव्हीवाय/१, दि. ०६/०६/२०१९
- कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.राकृवि ०३१९/प्र.क्र.८८/१४-अ, दि. २९/०६/२०१९
- कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.राकृवि ०३१९/प्र.क्र.९०/१४-अ, दि. २७/०८/२०१९
- कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०१९ आरकेव्हीवाय/१, दि. ०४/०३/२०२०
- आदिवासी विकास विभागाचा शासन निर्णय क्र. बीयुडी-२०१९/प्र.क्र.०७/कार्यासन.६, दि. २०/०३/२०२०.
- कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र.राकृवि ०३१९/प्र.क्र.९०/१४-अ, दि. २०/०३/२०२०.
- कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रिय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. ७-३/२०१९ आरकेव्हीवाय, दि. १५/०४/२०२०

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार ही योजना केंद्र व राज्य शासनाच्या अनुक्रमे ६०:४० प्रमाणात अर्थसहाय्याने राबविण्यात येत आहे. या योजनेतर्गत सन २०१९-२० करिता सर्वसाधारण राकृवियो करिता (Normal RKVY) केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ३ येथील दि. २२/०२/२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये राज्यास एकूण ₹४१८.४५ कोटी रक्कमेचे वार्षिक नियतवाटप (Allocation) मंजूर केले होते व त्यापैकी रु.४७.४२ कोटी निधी अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी वितरीत करण्यात आले होते. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत अनुसूचीत जमाती प्रवर्गाकरिता पहिल्या हप्त्यातील केंद्र हिश्याचा रु. १४.२३ कोटी व त्यासमरूप राज्य हिश्याचा रु.९.४८ कोटी असा एकूण ₹२३.७१ कोटी निधी संदर्भ क्र. ६ येथील दि. २७/०८/२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्यात आलेला आहे आणि संदर्भ क्र. ७ येथील दि.०४/०३/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये राज्यास प्राप्त दुसऱ्या हप्त्यातील केंद्र हिश्याचा ₹१४.२३ कोटी निधी व त्या समरूप राज्य हिश्याचा ₹९.४८

कोटी निधी असा एकूण ₹ २३.७१ कोटी निधी संदर्भ क्र. ९ येथील दि. २०/०३/२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्यात आला होता, तथापि सदर निधीचे देयक मार्च अखेरीस बीडीएस प्रणालीमधील तांत्रिक अडचणीमुळे तसेच करोना महामारीच्या पार्श्वभुमीवर कोषागारातुन आहरीत करता आले नाही.

केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. १० येथील दि. १५/०४/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये सन २०१९-२० मधील राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेचा अखर्चित निधी पुनर्जिवित (Revalidate) करून सन २०२०-२१ मध्ये विनियोग करण्यास मान्यता दिलेली आहे. त्यानुषंगाने सदर अखर्चित निधीपैकी अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा निधी चालू वर्षामध्ये खर्च करण्यासाठी आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णयः

१. राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार योजनेतर्गत अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी सन २०१९-२० मधील रु.२३.७१ कोटी निधी वितरणाबाबतचा संदर्भ क्र. ९ येथील दि. २०/०३/२०२० रोजीचा शासन निर्णय या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहे.
२. या शासन निर्णयान्वये सन २०१९-२० मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेतर्गत अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता प्राप्त झालेल्या रु.२३.७१ कोटी निधीपैकी केंद्र व राज्याच्या ६०:४० अर्थसहाय्याच्या प्रमाणात ₹ २३.३३ कोटी निधी (रुपये तेवीस कोटी तेहतीस लाख फक्त) सन २०२०-२१ या वर्षात मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी पुनर्जिवित करून आयुक्त (कृषि) यांना अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीद्वारे पुढीलप्रमाणे उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत -

(रक्कम ₹ कोटी)

अ. क्र.	योजनेचे नाव	अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता मंजूर निधी (६०:४०)		
		केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा	एकूण
१.	राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार - सर्वसाधारण राकृवियो (Normal RKVY)	१४.००	९.३३	२३.३३

३. परिच्छेद क्र. २ मध्ये नमूद केल्यानुसार, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेतर्गत केंद्र हिस्याचा ₹ १४.०० कोटी (रुपये चौदा कोटी फक्त), आणि त्या समरूप राज्य हिस्याचा ₹ ९.३३ (रुपये नऊ कोटी तेहतीस लाख फक्त) असे एकूण रु. २३.३३ कोटी (रुपये तेवीस कोटी तेहतीस लाख फक्त) उपलब्ध करून दिला असून तो योजनेच्या केंद्र व राज्य हिस्याच्या पुढील लेखाशिर्षातर्गत सन २०२०-२१ मध्ये अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा -

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
अनुसूचित जमाती	मागणी क्रमांक टी -५ २४०१- पीक संवर्धन ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (२८) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत योजना) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (२४०१ A७४४) ३३-अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक टी -५ २४०१- पीक संवर्धन ७९६- जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१- जनजाती उपयोजनेतर्गत योजना (०१) (२९) कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (२४०१ A७५३) ३३-अर्थसहाय्य

४. या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता पुढील अंमलबजावणी यंत्रणांना ३२३.३३ कोटी निधीच्या प्रकल्पनिहाय वितरणाबाबतचा तपशिल सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-अमध्ये नमूद केला आहे व त्याचा गोषवारा पुढीलप्रमाणे :-

(रक्कम ३ कोटी)

अ.क्र.	वितरीत निधीचा अंमलबजावणी यंत्रणानिहाय तपशील	वितरीत निधी
१.	आयुक्त (कृषि)	९९.९३
२.	आयुक्त दुग्धविकास	३.४०
एकूण वितरीत निधी (अनुसूचीत जमाती प्रवर्ग)		२३.३३

५. या शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेल्या ३ २३.३३ कोटी रक्कमेचे कोषागारातून आहरण व वितरणाकरिता सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून आणि आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

६. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांनी वितरीत केलेला ३२३.३३ कोटी निधी कोषागारातून आहरित करून आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या नावे उघडण्यात आलेल्या स्वीय प्रपंजी लेखा खात्यात (PLA) जमा करावा व तसे शासनास अवगत करावे आणि तदनंतर सदर निधी संबंधित प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी विविध अंमलबजावणी यंत्रणांना वर्ग करण्यात यावा.

७. राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - रफ्तार या योजनेतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसाठी अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता उपलब्ध होणाऱ्या निधीचा विनियोग करताना दि.२९/०६/२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील सूचना / कार्यपद्धतीचा अवलंब करण्यात यावा.

८. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/अर्थ-३, दि.१६/०४/२०२० नुसार विहीत केलेल्या अटींची पुर्तता होत असल्याने तसेच, सदर परिपत्रकानुसार या विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या

अधिकारानुसार, आणि आदिवासी विकास विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.७४९, दि. ०७/०७/२०२० व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १४३/२०२०/व्यय-१, दि. १८/०८/२०२०, अन्वये, सन २०१९-२० मधील अखर्चित निधी पुनर्जिवित करून चालू वर्षाकरिता खर्च करण्यास दिलेल्या मंजूरीच्या अनुषंगाने व त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२००९१११३२२४९७०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीकांत चं. आंडगे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव (पदुम व पणन), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. व्यवस्थापकीय संचालक (MSHMPB), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे
८. आयुक्त (पशुसंवर्धन), औंध, पुणे
९. आयुक्त (दुग्धव्यवसाय), वरळी, मुंबई
१०. आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय), मरीन ड्राईव्ह, मुंबई
११. महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, भांबुर्डा, भोसले नगर, पुणे.
१२. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१३. संचालक (प्रक्रिया व नियोजन), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१४. संचालक (रेशीम), विभागीय आयुक्तालय परिसर, सिव्हील लाईन्स, नागपूर
१५. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे
१६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वर्खार महामंडळ, गुलटेकडी, मार्केट यार्ड, पुणे
१७. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१८. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
१९. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
२०. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
२१. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
२२. मा. मंत्री (कृषि व फलोत्पादन) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
२३. निवड नस्ती.

परिशिष्ट - अ

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्र. राकृषि ०३१९ / प्र.क्र. १०/१४-अे, दि. ११/०९/२०२० चे सहपत्र

राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेतर्गत प्रकल्प / अंमलबजावणी यंत्रणा निहाय अनुसूचीत जमाती प्रवर्गाकरिता रु. २३.३३ कोटी निधीचे वितरण
वर्ष - २०१९-२०

(रक्कम रु. कोटीत)

अ. क्र.	प्रकल्पाचे नाव	प्रकल्प मंजूरीचे वर्ष	प्रकल्प किंमत	प्रकल्प किंमतीपैकी राकृषि वितरणाचे हिस्सा	सन २०२०-२१ पर्यंत वितरीत केलेला निधी	सन २०२०-२१ करिता शिल्क प्रकल्प किंमत / निधी	या शासन निर्णयाच्ये वितरीत करण्यात येत असलेला निधी
१	२	३	४	५	६	७ (५-६)	८
१	संरक्षीत शेती प्रकल्प	२०१८-१९	३००.००	१५०.००	११.११	५०.८१	४.८०
२	कांदा चाळ उभारणी	२०१८-१९	३००.००	१५०.००	१३६.३६	१३.६४	२.११
३	रु.१.५० लक्ष वार्षिक उत्पन्न असलेल्या अनुसूचीत जाती व अनुसूचीत जमाती प्रवर्गाच्या शेतकऱ्यांना नवीन सिंचन विहीर बांधयासाठी अर्थसहाय्याचा प्रकल्प	२०१९-२०	१४५.००	१४५.००	६२.७८	८२.२२	१३.०२
अ. आयुक्त (कृषि)			७४५.००	४४५.००	२९८.३३	१४६.६७	१९.९३
४	संपत्राव देशमुख दुध संघ, सांगली या संघाच्या दुग्धशाळेचे ५०TLPD क्षमतेवरुन १ LLPD क्षमतेपर्यंत विस्तारीकरण व आधुनिकीकरण आणि दोन १० TLPD क्षमतेच्या शितकरण केंद्र उभारणी प्रकल्प	२०१७-१८	१५.४७	७.७३	५.३०	२.४३	०.८०
५	मराठवाडा अंग्रो प्रोसेस फार्मर प्रोड्युसर कंपनी लि., कळंब, जि. उस्मानाबाद च्या दुग्ध प्रक्रिया युनिटचे ३० TLPD क्षमतेवरुन १ LLPD क्षमतेपर्यंत विस्तारीकरण प्रकल्प	२०१९-२०	१४.५२	७.२६	--	७.२६	०.८०
६	दत्तसाई मल्टीस्टेट को.४०प. मिल्क अॅण्ड मिल्क प्रोडक्ट्स लि. चिलवडी, ता. जि. उस्मानाबाद येथे १० TLPD क्षमतेचे नवीन दुग्ध प्रक्रिया युनिट उभारणी प्रकल्प	२०१९-२०	४.३६	२.१८	--	२.१८	०.२५
७	राजभूत मल्टी स्टेट को.४०प. मिल्क युनियन लि., ता. फलंडी, जि. औरंगाबाद येथे २५ TLPD क्षमतेचे नवीन दुग्ध प्रक्रिया युनिट उभारणी प्रकल्प	२०१९-२०	३.८८	१.९४	--	१.९४	०.२०
८	श्री. वारणा सहकारी दुध उत्पादक प्रक्रिया संघ मर्याडा. तात्यासाहेब कोरेनगर, वारणानगर, ता. पन्हाळा, जि. कोल्हापूर दुग्ध शाळा व अन्य संलग्न बाबी उभारणी प्रकल्प	२०१९-२०	२३.६७	११.८३	--	११.८३	१.३५
ब. आयुक्त (दुग्धविकास)			६१.१०	३०.९४	५.३०	२५.६४	३.४०
एकूण (अ+ब)			८०६.९०	४७५.९४	३०३.६३	१७२.३१	२३.३३